

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA GRADA KONJICA
ZA PERIOD 2026. – 2028. GODINE**

Konjic, juni 2025. godine

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), Gradonačelnik Grada Konjica donosi

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA GRADA KONJICA ZA PERIOD 2026. – 2028. GODINE

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), te Budžetskom kalendaru Grada Konjica za 2025. godinu, izrađen je Dokument okvirnog budžeta Grada Konjica (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2026. - 2028. godinu. Dokument okvirnog budžeta za period 2026. - 2028. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta, odnosno DOB predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta za 2026. godinu, te daje predviđanja za 2027. - 2028. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za period od tri godine je zakonska obaveza na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Trogodišnje planiranje budžeta je obaveza svih korisnika budžetskih sredstava, a što je u skladu sa članom 16. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Kako je Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2025-2027 (u daljem tekstu: PER BiH) dokument kojim se predstavljaju mjere ekonomskih politika u BiH za naredni trogodišnji period, u njegovoj izradi, a u skladu sa Smjernicama EK, proveden je konzultacijski proces sa zainteresovanim stranama svih nivoa vlasti. PER BiH je jedan od najvažnijih dokumenata u ekonomskom dijalogu sa EU, odnosno ispunjenju ekonomskih kriterijuma u dijelu osnova (eng. “fundamentals”) za članstvo u EU. Prema Izvještaju EK iz 2024. godine, BiH je u ranoj fazi priprema u uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije kao jednog od ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU.

Dokument Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini za period 2025 - 2027. godina izrađen je na osnovu Zakona o Fiskalnom vijeću u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 63/08), kojim je definiran sadržaj dokumenta.

Služba za ekonomsko-finansijske i pravne poslove Grada Konjica predlaže Gradonačelniku:

- usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u budžetskom procesu za posmatrani period;
- odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog budžeta za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

U ovom poglavlju će biti prikazane glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Program ekonomskih reformi za 2025. – 2027. godine (PER BiH 2025-2027), te Revidiranim projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028 godine Federalnog ministarstva finansija.

Makroekonomski i fiskalni okviri PER BiH usklađeni su sa programima rada svih nivoa vlasti i strateškim ciljevima koje sadržavaju. U sinergiji sa PER-om, ostvarenju ovih ciljeva doprinijeti će i reformske mjere iz Prijedloga nacrtu Reformske agende u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan. Pomenuti plan je zasnovan na četiri stuba i to:

- Jačanje ekonomske integracije sa jedinstvenim tržištem Evropske unije;
- Jačanje ekonomske integracije unutar Zapadnog Balkana kroz zajedničko regionalno tržište;
- Ubrzavanje temeljnih reformi;
- Povećana finansijska pomoć.

Plan rasta će se implementirati kroz novi finansijski instrument: predloženi instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan u iznosu od 6 milijardi eura i to 2 milijarde eura u grantovima i 4 milijarde eura u kreditima 2024 – 2027. Najmanje 50% ukupnog iznosa (grantova i kredita) biće upotrijebljeno za investicije kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF). Preostali krediti biće namijenjeni vladama Zapadnog Balkana. Puštanje svih fondova zavisiće od napretka u implementaciji mjera iz Reformskih Agendi.

PER BiH sadrži procjenu utjecaja strukturnih reformi iz Prijedloga nacrtu Reformske agende na projektirani ekonomski rast, odnosno makroekonomski okvir i fiskalne indikatore u razdoblju 2025-2027. Prilikom izrade PER BiH, uzeti su u obzir i ostali važeći strateški dokumenti usvojeni od strane Vijeća ministara BiH, Vlade Republike Srpske, Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine i Evropske unije, kao i Smjernice Evropske komisije i Preporuke iz Zajedničkih zaključaka iz maja 2024. godine.

Negativne ekonomske posljedice dešavanja u svjetskoj ekonomiji posljednjih godina (poput globalne pandemije i sukoba u Ukrajini) manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni BiH, te vanjsko okruženje predstavlja veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u zemlji. Privatna potrošnja i investicije kao glavni pokretači rasta, vodiće povećanju prihoda. Fiskalna politika će u narednom srednjoročnom periodu od 2025-2027. godine biti umjereno restriktivna i stabilizirajuća, sa opreznim fiskalnim planiranjem usljed velikih globalnih neizvjesnosti. Kao takva, fiskalna politika će doprinijeti i očuvanju makroekonomske stabilnosti zemlje, usporavanju inflacije i smanjenju spoljnotrgovinskog deficita.

Tabela br. 1 - Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	50.932	53.560	56.568	59.367	62.294	65.553
Nominalni rast u %	11,7	5,2	5,6	4,9	4,9	5,2
Realni BDP u mil KM	46.458	52.223	54.998	58.258	61.230	64.362
Realni rast u %	1,9	2,5	2,7	3	3,1	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	6,1	1,7	3	2	1,9	1,8

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028, Sarajevo 2025. godine

Projekcije su zasnovane za zadnjim zvaničnim makroekonomskim prognozama koje su preuzete od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), u martu 2025. godine, te prate pretpostavljena kretanja ključnih parametara sa kojima su u korelaciji.

Ekonomski rast

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2025-2027. pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27. Naime, posljednjih nekoliko godina svjetsku ekonomiju, a samim tim i ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini, obilježile su veliki izazovi, kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i dr. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koje će nisu zaobilazili ni Bosnu i Hercegovinu. Naime, raniji izvještaji su pokazali da vanjsko okruženje (EU i zemlje regiona) predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na to da će najnovija međunarodna događanja imati negativne ekonomske posljedice po svjetsku ekonomiju.

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, adekvatna provedba strukturnih reformi (PER, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti) doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicionih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). U osnovnom scenariju se očekuje da bi ova dešavanja u konačnici rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje.

U prethodnih nekoliko godina Bosna i Hercegovina je bilježila pozitivan trend rasta ekonomske aktivnosti što potvrđuju i realne stope rasta BDP-a koje su bile na nivou regionalnog prosjeka zemalja Zapadnom Balkana. Međutim, vrijedi istaći da su ovaj period obilježile prilično izazovne kako vanjske tako i interne pretpostavke za postizanje viših stopa ekonomskog rasta kao preduslov za podizanje životnog standarda građana u Bosni i Hercegovini. Naime, oporavak od globalne pandemije, kriza u Ukrajini, svjetska energetska kriza, visok nivo inflacije sa jedne strane, te složena institucionalna struktura i konstantne političke nesuglasice u zemlji onemogućili su dostizanje viših stopa ekonomskog rasta. Trenutno raspoloživi statistički pokazatelji BHAS-a za P1 2024. godinu ukazuju da je trend rasta ekonomske aktivnosti nastavljen, obzirom registrirana stopa rasta BDP-a iznosila 2,4%. Ova stopa

ekonomskog rasta je identična procjeni DEP-a u osnovnom scenariju septembarskog ciklusa makroekonomskih projekcija. Trenutno raspoloživi domaći i međunarodni statistički podaci za 2024. godine, kao i pojedine oklopnosti unutar Bosne i Hercegovine kao što su poplave i klizišta koje uz ljudske živote načinile i materijalnu štetu na veoma važnom transportnom koridoru uslovljavaju što je uvjetovalo revidiranje ove procjene na nešto niži nivo. Naime, nešto slabiji izvozni rezultat u domenu roba (cijene i količine), prekid u željezničkom transportu usljed poplava i klizišta kao i niži nivo ekonomske aktivnosti u EU od očekivanog doveli su do smanjenja izvoza u Bosni i Hercegovini što se posljedično odrazilo i očekivani rast BDP-a do kraja 2024. godine.

Obzirom da trenutno raspoloživi statistički pokazatelji, kao i projekcije međunarodnih institucija ukazuju na to da je u međuvremenu došlo do dodatnog uslozňjanjavanja okolnosti u svijetu što bi se moglo odraziti kako na globalni ekonomski rast, tako i rast u Bosni i Hercegovini. Prije samog predstavljanja alternativnog scenarija potrebno je imati u vidu da je tokom prethodnih godina eksterno okruženje (prije svega zemlje EU) kroz trgovinske i kapitalne tokove predstavljali glavnu strukturalnu odrednicu većine ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Tako je DEP u okviru alternativnog scenarija procijenjuje da bi dalje slabljenje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona) imale veoma negativan utjecaj na gotovo sve makroekonomske pokazatelje u zemlji u srednjem roku. Naime, pretpostavka je da bi Bosna i Hercegovina dosta teže ostvarila ekonomski rast od vremena prije izbijanja pandemije Covid 19 (oko 3% na godišnjem nivou), a podizanje potencijalnog nivo ekonomskog rasta bi bilo prolongirano. Usljed visokog nivoa trgovinske integracije sa zemljama EU, niži nivo izvozne tražnje doveo bi do sporijeg oporavka izvoza, nižeg nivoa proizvodnje i samim tim bi pogodio agregatnu ponudu Bosne i Hercegovine. S druge strane, slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju nesumnjivo bi dovelo do sporijeg oporavka domaće agregatne tražnje, jer bi niži nivo proizvodnje usporio planirana povećanja zaposlenosti i plata, što bi uz slabiji priliv doznaka građana iz inostranstva oslabilo raspoloživi dohodak građana odnosno privatnu potrošnju. Niži nivo ukupne privredne aktivnosti u zemlji bi nesumnjivo doveo do usporavanja očekivanih investicionih ulaganja kako privatnog tako i javnog sektora. Prijetnju realizaciji projekcija iz osnovnog scenarija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja strukturalnih reformi u zemlji. Ovdje je vrlo važno istaći inicijativu „Plan Rasta za Zemlje zapadnog Balkana“ zbog mogućnosti koju ova inicijativa pruža za ekonomske izgleda Bosne i Hercegovine u srednjem roku. Naime, eventualna kašnjenja u implementaciji ovih kao i provođenju drugih opštih strukturalnih reformi iz PER-a mogli bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Parcijalno provođenje programom predviđenih strukturalnih reformi (poslovno okruženje, tržišta rada, obrazovanja, tržišta energije - zelene tranzicije, transportne infrastrukture) kao i migracije mladog i obrazovanog stanovništva nesumnjivo bi rezultiralo smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog u osnovnom scenariju.

Drugi alternativno scenario koji podrazumjeva povoljnije kako vanjske tako i interne pretpostavke za ekonomski rast u zemlji znatno pozitivnije bi se odrazio na ekonomske izgleda Bosne i Hercegovine u srednjem roku. Naime, povoljnije međunarodne ekonomske prilike bi podstakle tražnju za bh. proizvodima u glavnim trgovinskim partnerima, povećale nivo proizvodnje i produktivnosti zaposlenih. Pred povećanja proizvodnje, eventualno poboljšanje u vanjskom okruženju pozitivno bi se odrazilo i na potrošnju jer bi rast plata te novčanih priliva građana djelimično poboljšao raspoloživi dohodak građana i samim tim privatnu potrošnju koja bi i dalje predstavljala glavni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, ovdje vrijedi istaći da dinamiziranje internih pretpostavki za kreiranje ekonomskog rasta predstavlja, jednako važan, ako ne i važniji preduslov za povećanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu 2025-2027. godina. Ovdje je vrlo važno istaći ulogu „Plana Rasta - Reformske Agende“ kao poluge za ostvarivanje ovih ciljeva. Naime, blagovremena i adekvatna implementacija strukturalnih reformi u okviru ovog procesa gotovo sigurno bi rezultirala povećanjem privredne aktivnosti u zemlji (proizvodnja, potrošnja, investicije i vanjskotrgovinska razmjena). Pretpostavka je da bi viši nivo javnih investicija u transportnu infrastrukturu, zelenu energiju i digitalizaciju stvorio pretpostavke za povećanje privatnih investicija (domaćih i inostranih). Na ovaj način u Bosni i Hercegovini bili bi stvoreni uslovi za stabilan, održiv i dugoročan trend ekonomskog rasta, spriječio bi se odliv mladog kvalifikovanog kadra, povećao nivo potencijalnog ekonomskog rasta, te reaktivirali konvergencijski procesi podizanja životnog standarda građana u zemlji.

Rizici po ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se klasificirati u dvije grupe (vanjski i unutrašnji). U vrijeme pripreme ovog izvještaja čini se da su vanjski rizici dosta izraženiji i predstavljaju veći rizik za realizaciju projekcija ekonomskog rasta iz osnovnog scenarija u odnosu na unutrašnje. Neizvjesnost u vanjskom okruženju, jačanje inflatornih pritisaka kao i slabljenje globalnog ekonomskog rasta zasigurno bi imali negativan utjecaj na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu, a samim tim i na projekcije ekonomskog rasta u Bosnu i Hercegovinu u osnovnom scenariju za period 2025-2027. godina. S druge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi, odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji strukturalnih reformi mogla bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Vrlo je važno istaći rizike koji se tiču klimatskih promjena, odnosno usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u Bosni i Hercegovini s važećim propisima u zemljama EU. U tom kontekstu vrijedi istaći da je Bosna i Hercegovina do 2026. godine obavezna usaglasiti domaće zakonodavstvo kao i strukturu ekonomije u skladu sa odredbama Carbon Border Adjustment Mechanism CBAM regulative. Eventualna kašnjenja prilikom usaglašavanja mogla bi značajno ugroziti ukupnu konkurentnost ekonomije u Bosni i Hercegovini kroz smanjenja proizvodnje, izvoza, zaposlenosti, javnih prihoda i u konačnici rezultirati padom BDP-a za nekoliko p.p. Što se tiče rizika u srednjem roku, naročito vrijedi istaći rizike na tržištu rada, odnosno trend smanjenja radne snage koji je evidentan u posljednjih nekoliko godina. Eventualni nastavak migracija stanovništva (mladi, obrazovan i kvalificiran kadar) iz Bosne i Hercegovine bi mogao rezultirati smanjenjem produktivnosti i rastom BDP-a sporijim od projektiranog.

Tabela br. 2 - Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028. godine

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Potrošnja u mil KM</i>	43.658	45.749	48.053	49.897	51.880	53.673
<i>Realni rast u %</i>	1,3	2,6	2,1	1,8	2	1,5
<i>Vladina potrošnja u mil KM</i>	9.548	10.044	10.426	10.791	11.223	11.615
<i>Realni rast u %</i>	2,1	2,6	1,8	1,7	2,1	1,6
<i>Privatna potrošnja u mil KM</i>	34.111	35.705	37.627	39.106	40.657	42.057
<i>Realni rast u %</i>	1,1	2,6	2,2	1,9	2	1,5

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028, Sarajevo 2025. godine

Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti-zelena tranzicija, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija u periodu od 2025. do 2027. godine.

Tabela br. 3 - Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM</i>	11.519	12.665	13.475	14.229	15.233	16.402
<i>Realni rast u %</i>	12,1	8,1	4,5	4,1	5,6	6,2
<i>Vladine investicije u mil KM</i>	1.487	1.681	1.798	1.969	2.127	2.339
<i>Realni rast u %</i>	7,6	9,7	3,9	7,2	5,8	7,7
<i>Privatne investicije u mil KM</i>	10.031	10.984	11.676	12.260	13.106	14.063
<i>Realni rast u %</i>	12,8	7,9	4,6	3,7	5,5	5,9

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028, Sarajevo 2025. godine

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska razmjena BiH tokom 2024. godine zabilježila je određene promjene u odnosu na prethodnu godinu. Kretanje, obim i struktura robne razmjene zavise od različitih faktora. Ključni faktori koji su u 2024. godini uticali na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH su globalni ekonomski trendovi, svjetska ekonomska situacija, inflacija i recesioni pritisci koji su imali direktan uticaj na potražnju za domaćim proizvodima na međunarodnom tržištu, dok su se promjene u cijenama energenata, metala i sirovina direktno odrazile na izvozno-uvozne tokove.

U 2024. godini, vanjskotrgovinska razmjena BiH suočila se sa izazovima koji su rezultirali povećanjem trgovinskog deficita. Zabilježen je nastavak dugogodišnjih izazova u trgovinskoj bilanci, ali i određene strukturne promjene u pogledu izvoza i uvoza. Podaci pokazuju blagi pad ukupne trgovinske razmjene, značajan pad izvoza i rast uvoza, što je dodatno povećalo trgovinski deficit zemlje. Ovi trendovi ukazuju na potrebu za strateškim mjerama koje bi podstakle izvoz i smanjile zavisnost od uvoza. Fokus bi trebalo da bude na diversifikaciji izvoza, unapređenju konkurentnosti domaćih proizvoda i istraživanju novih tržišta. Takođe, važno je raditi na smanjenju uvozne zavisnosti kroz podršku domaćoj proizvodnji i efikasnijem korišćenju resursa. Pобољшanje vanjskotrgovinskog bilansa zahtijeva koordinirane napore svih relevantnih institucija i privrednih subjekata u zemlji. Analiza pokazuje da je zemlja i dalje suočena sa strukturnim izazovima iako postoje pozitivni trendovi, poput diversifikacije trgovinskih partnera i rasta pojedinih sektora. Potrebno je uložiti značajne napore u jačanje domaće proizvodnje, povećanje konkurentnosti i pronalaženje novih tržišta. Bez strateških ekonomskih reformi i podrške domaćim proizvođačima, BiH će ostati u nezavidnoj poziciji u globalnoj trgovini, sa stalnim rastom trgovinskog deficita i smanjenom ekonomskom stabilnošću. Ukoliko se ne preduzmu konkretni koraci, zemlja će se suočiti s još većim ekonomskim izazovima u narednim godinama, uz dalju stagnaciju izvoza i povećanje vanjskoe zavisnosti.

Postepena stabilizacija u eksternom okruženju uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preuslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih internih i eksternih pretpostavki u periodu 2025-2027. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 5%. Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, budući da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan i vrlo često amortizirao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali usljed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 45% na kraju 2027. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom periodu trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 3,6% (uvoz roba 3,6%, uvoz usluga 3,7%). Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na 9%, odnosno blago pozitivnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno s 2027. godinom trebala iznositi skoro 82%.

Tabela br. 4 - Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Uvoz u mil KM	27.798	28.761	30.218	31.477	33.127	34.924
Realni rast u %	-1,3	2,5	3,6	2,6	3,6	4
Izvoz u mil KM	21.931	21.960	23.097	24.157	25.666	27.429
Realni rast u %	-1,2	-1,6	3,4	2,9	4,7	5,3

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028, Sarajevo 2025. godine

Industrijska proizvodnja

U periodu 2025-2027. godina, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu očekuje osjetnija stabilizacija ekonomskog rasta što će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini vrlo je važno blagovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Samo pod uslovom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti poboljšanje i pozitivne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Međunarodni i domaći statistički podaci za 2023. godinu ukazuju na to da je došlo do značajnog usporavanja privredne aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za 2023. godinu u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od svega 0,5% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2%. Čini se da je sličan trend kretanja privredne aktivnosti primjetan i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarim podacima BHAS-a za 2023. godinu, Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu. Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na neki način ukazuje da su ekonomski trendovi u zemlji determinisani privrednim kretanjima u zemljama EU. S druge strane, također ukazuje na usporavanje ekonomskih trendova u odnosu na prethodne godine. Ako se detaljnije posmatra struktura fizičkog obima proizvodnje u Bosni i Hercegovini u 2023. godini, vidljivo je da je pad proizvodnje registriran u okviru prerađivačke industrije 5% i u sektoru rudarstva 7%, dok je blagi rast proizvodnje ostvaren u sektoru za proizvodnju električne energije 1,9%. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da su kretanja u okviru prerađivačke industrije koja čini oko ¾ ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini bila ključna za pad fizičkog obima proizvodnje. Pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini posljedica je slabljenja izvozne tražnje i samim tim obima proizvodnje u okviru izvozno orijentiranih grana, što također potvrđuju i pokazatelji o padu robnog izvoza u 2023. godini. Trenutno raspoloživi statistički podaci za 2024. godinu o kretanju industrijske proizvodnje kako u zemlji tako i u vanjskom okruženju nisu ohrabrujući. Naime, ekonomska aktivnost u zemljama EU u prvom polugodištu 2024. godine je prilično stagnantna, što pokazuju podaci o povećanju BDP-a u P1 2024. godine od svega 0,7%, dok je fizički obim industrijske smanjen za 3,3%. Slični trendovi su prisutni i u Bosni i Hercegovini s obzirom na to da je u K1 2024. godine BDP povećan za 2,7%, dok je fizički obim industrijske proizvodnje smanjen u P1 za 5,7%. Sektorski posmatrano, pad fizičkog obima proizvodnje zabilježen je u sva tri sektora (rudarstvo, prerađivačka industrija, proizvodnja električne energije). Ako se imaju u vidu dosadašnji podaci kako u zemlji tako i vanjskom okruženju, pretpostavka DEP-a je da će negativni trendovi u okviru industrijske proizvodnje biti nastavljeni do kraja godine.

Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini, vrlo je važno pravovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Samo pod uvjetom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a je da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti poboljšanje i pozitivne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Rizici po pitanju projekcije kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u osnovnom scenariju identični su općim rizicima koji su navedeni u uvodnom dijelu dokumenta o ekonomskim kretanjima. Pored općih rizika koji su navedeni u uvodnom dijelu, vrijedi istaći da stabilnost u proizvodnji električne energije u dobroj mjeri zavisi od hidroloških prilika i pogonske spremnosti termoelektrana. Nepovoljne hidrološke prilike, kao i dotrajali termoenergetski kapaciteti, odnosno niska pogonska spremnost mogli bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini i samim tim fizički obim ukupne industrijske proizvodnje. Klimatski rizici koji su navedeni u uvodnom dijelu naročito su izraženi u kontekstu strukture proizvodnje (sektor za proizvodnju električne energije) i strukture potrošnje kroz prerađivačku industriju u Bosni i Hercegovini. U srednjem roku rizik za projektirano jačanje industrijske proizvodnje mogla bi predstavljati eventualna kašnjenja u reformskim procesima koja imaju za cilj unapređenje poslovnog okruženja u zemlji.

Poljoprivredna proizvodnja

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH usvojio je “Strateški plan ruralnog razvoja BiH 2023-2027 – okvirni dokument”, koji postavlja ključne ciljeve za usklađivanje poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (ZPP EU). Ovaj strateški dokument predstavlja osnov za privlačenje investicija u sektor poljoprivrede i ruralnih područja, čime se otvara prostor za napredak i modernizaciju ključnih ekonomskih sektora.

Projekat EU4AGRI pružio je tehničku podršku institucijama Bosne i Hercegovine u izradi ovog važnog dokumenta, što je dodatno ojačalo kapacitete domaćih institucija za održivi razvoj. Strateški plan donosi jasnu viziju i mjere za unapređenje poljoprivrede i ruralnih područja, a obuhvata sljedeće ključne ciljeve:

- *Razvoj konkurentnog i klimatski otpornog poljoprivredno-prehrambenog sektora:* Fokus je na stvaranju stabilnog i naprednog sektora koji može odgovoriti na izazove klimatskih promjena.
- *Povećanje produktivnosti kroz digitalizaciju i inovacije:* Ulaganje u modernu tehnologiju i inovativne pristupe kako bi se povećala efikasnost i proizvodnost.
- *Održivo upravljanje prirodnim resursima:* Očuvanje resursa kao što su voda, zemljište i biodiverzitet kroz održive prakse.
- *Prosperitetna ruralna područja atraktivna za život, posebno za mlade:* Stvaranje uslova za ekonomski razvoj i poboljšanje kvaliteta života u ruralnim sredinama, s posebnim naglaskom na mlade.

Ovaj značajan korak donosi koristi ne samo poljoprivrednicima, već i ruralnim zajednicama širom Bosne i Hercegovine, osnažujući njihovu otpornost, konkurentnost i održivi razvoj. Implementacija ovog Plana će biti ključna za daljnje unapređenje života u ruralnim sredinama i jačanje poljoprivrednog sektora kao jednog od stubova ekonomskog rasta BiH.

Primarni prirodni resurs koji uslovljava obim i strukturu poljoprivredne proizvodnje je poljoprivredno zemljište, njegova površina, topografske karakteristike i kvalitet. Među značajnim uzrocima nedovoljne proizvodnje osnovnih poljoprivrednih proizvoda u BiH je nedovoljno i neadekvatno korištenje poljoprivrednog zemljišta. Prepreke razvoju efikasnog tržišta privatnim poljoprivrednim zemljištem su, između ostalog: velika usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, nesređeno zemljišno-knjižno i katastarsko stanje, nedostatak organiziranih i sistematiziranih podataka o ponudi i potražnji, nepostojanje porezne politike za sistematsko rješavanje problema zapuštenog poljoprivrednog zemljišta,

prenamjena poljoprivrednog u građevinsko zemljište; te nedostatak povoljnih kredita za kupovinu poljoprivrednog zemljišta. Za promoviranje boljeg korištenja poljoprivrednog zemljišta i podrške budućoj primjeni podsticaja na bazi zemljišne površine neophodno je uspostavljanje efikasnog sistema za identifikaciju zemljišnih parcela (eng. Land Parcel Information System – u daljem tekstu LPIS), koji se bazira na stvarnom korištenju površina, koristeći Geografski informacijski sistem (eng. Geographic information systems – u daljem tekstu GIS).

Teritorija Federacije BiH podijeljena je u dva vodna područja: vodno područje rijeke Save i vodno područje Jadranskog mora. Zbog raskoraka između rasporeda padavina i potreba za vodom u toku vegetacije na prostoru Federacije BiH neophodno je pronaći načine za nadoknadu nedostajuće vode u ključnim periodima. Nema tačnih podataka o navodnjavanju površinama u Federaciji BiH budući da su sistemi koji su postojali prije rata djelimično ili potpuno devastirani. Imajući u vidu da je izostanak Strateški plan ruralnog razvoja BiH navodnjavanja jedno od glavnih proizvodnih ograničenja pri uzgoju poljoprivrednih kultura u Federaciji BiH izrađen je projekt “Osnove uređenja zemljišta – program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH”. U okviru projekta planirano je detaljno snimanje stanja postojećih sistema za navodnjavanje, a u konačnici je predviđeno povećanje površine poljoprivrednog zemljišta pod sistemima za navodnjavanje.

U okviru EU postoji klasifikacija područja s prirodnim ograničenjima za bavljenje poljoprivredom (eng. Areas with Natural Constraints – u daljem tekstu ANC). BiH nema takvu podjelu i nema posebne mjere za podršku takvim područjima, kao što to ima EU u sklopu ZPP-a. Federalni Zakon o poljoprivredi je, donekle različito u odnosu na kategorije i kriterije utvrđene odredbama Uredbe Vijeća (EC)1257/1999, propisao da se područja s težim uslovima privređivanja odnose na: brdsko-planinska područja (određena nadmorska visina) i područja nepovoljnih hidroloških i pedoloških obilježja. Predviđeno je da će se područja s težim uslovima privređivanja utvrditi posebnim zakonom.

Pored poljoprivrednog, značajan resurs u BiH je i šumsko zemljište. Šumarstvo predstavlja veoma značajnu privrednu djelatnost s aspekata razvoja ruralnih područja. Proizvodni potencijal šuma nije samo drvna masa, već njega čine i lovstvo kao i ostali (nedrvni) šumski proizvodi, čijim sakupljanjem se bavi veliki broj siromašnijeg ruralnog stanovništva. Organizacija za hranu i poljoprivredu u okviru Ujedinjenih Nacija (eng. Food and Agriculture Organization of the United Nations – u daljem tekstu FAO) je uradila Analizu sektora šumarstva u BiH (2015.) kojom se predviđaju tri pravca djelovanja:

- (i) pošumljavanje,
- (ii) prevencija požara i obnova nakon požara i
- (iii) poboljšanje otpornosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosistema.

Poljoprivredna gazdinstva su, generalno, opremljena osnovnom poljoprivrednom mehanizacijom, međutim, ona je uglavnom stara i često tehnološki prevaziđena. Kao odgovor na sve prisutnije pogoršanje kvaliteta hrane i ugrožavanje zdravlja ljudi, počinje intenzivnije da se razvija organska poljoprivredna proizvodnja. Organska poljoprivreda je proizvodnja zdravstveno sigurne, kvalitetne hrane na ekološki održiv način. U BiH organska poljoprivredna proizvodnja, uglavnom, se razvija u biljnom sektoru, proizvodnji meda, sakupljanju ljekovitog bilja, šumskih plodova i gljiva, te destilaciji eteričnih ulja. U sistemu organske proizvodnje poljoprivredni proizvođači moraju primjenjivati stroge propise, a njihov krajnji proizvod mora biti certificiran, tj. dobiti potvrdu da je proizveden uz poštovanje tih propisa. Zakonodavstvo iz oblasti organske proizvodnje doneseno je na nivou entiteta. Iako BiH raspolaže prirodnim resursima koji su pogodni za razvoj organske proizvodnje, broj proizvođača koji se bave tom proizvodnjom je mali, a količine proizvedene organske hrane skromne. Pored organske poljoprivrede, ekološki je prihvatljiva i integralna poljoprivredna proizvodnja, koja podrazumijeva načela integralne zaštite bilja, uravnoteženu primjenu agrotehničkih mjera i racionalnu upotrebu agro-hemijskih sredstava i đubriva u procesu proizvodnje. U BiH nije do sada razvijena (dobrovoljna) certifikacijska šema za integralnu proizvodnju.

Mjere direktne podrške predstavljale su najvažniji oblik dosadašnje budžetske podrške poljoprivrednim proizvođačima u BiH. Njih čine direktna plaćanja zasnovana na količini prodatog proizvoda i plaćanja po površini ili grlu stoke, te plaćanja za varijabilne poljoprivredne inpute. Direktna plaćanja, kao najvažniji oblik direktne podrške proizvođačima u BiH, značajno se razlikuju među njenim administrativnim jedinicama, kako po pristupu, tako i po iznosima. Zajednički imenitelj je variranje podrške, nekonzistentnost politike kao rezultat ekonomske krize, i posljedično smanjenje finansiranja sektora poljoprivrede.

Grad Konjic kroz planiranje i izvršavanje budžeta svake godine provodi javni poziv za podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji, te vrši i sufinansiranje kroz projekte putem domaćih i međunarodnih organizacija.

Tržište rada

Projekcije na tržištu rada u periodu 2025-2027. godine su bazirane na poslovnom okruženju odnosno pretpostavljenom ekonomskom rastu i kretanju tražnje, trgovine kao i investicija. Prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini se u periodu 2025-2027. godine očekuje nastavak rasta BDP-a parćen rastom obima investicija i trgovine, što bi se trebalo pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica, ali i na plate. Kao i prethodnih godina, poslovni ambijent u oblastima koje tradicionalno zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini (industrija, trgovina kao i pojedine uslužne djelatnosti) značajno bi mogao determinisati obim zapošljavanja uz manji doprinos javnog sektora. Bolje poslovne prilike u oblasti industrije, trgovine, ali i pojedinim uslužnim djelatnostima otvorile bi mogućnost za kreiranje novih radnih mjesta. Prema tome, stvorili bi se uslovi za rast broja zaposlenih lica uz postepeno smanjenje stope nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini kao i za rast prosječne neto plate. Time bi u 2025-2027. godini ukupan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini mogao biti uvećan za 1,1%-1,8% g/g¹, dok bi prosječna neto plata mogla biti uvećana 6-7% g/g. Ipak, treba uzeti u obzir rizike za ostvarenje projekcija koji bi mogli značajno uticati na pretpostavljeni rast osnovnih indikatora na tržištu rada.

U domenu tržišta rada, alternativni scenariji su određeni dešavanjima u okruženju odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu koji ujedno predstavljaju rizike za projekcije u baznom scenariju. Prema prvom scenariju, u periodu 2025-2027. godine uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija, trgovine i uopšte lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica bi mogao biti sporiji od pretpostavljenog u osnovnom scenariju. Pored toga, ukoliko nivo najniže plate u posmatranom periodu ostane nepromijenjen, to bi uticalo na stopu rasta prosječnih neto plata. Uz sve navedeno, odlaganje implementacije planiranih strukturnih reformi u Bosni i Hercegovini bi rezultirali odlaganjem pozitivnih dešavanja na tržištu rada. Drugi alternativni scenario pretpostavlja brži ekonomski rast u odnosu na bazni scenario u Bosni i Hercegovini što bi se pozitivno odrazilo na poslovni ambijent, a time i na tržište rada. Pored toga, početak implementacije planiranih strukturnih reformi u Bosni i Hercegovini mogli bi uticati na brži rast broja zaposlenih lica kao i plata i uopšte na nivo kupovne moći i životnog standarda. Uz to, potrebno je napomenuti prisutan trend odliva kvalifikovane radne snage i uopšte migracije stanovništva, što će vjerovatno doprinijeti daljim pritiscima na plate.

Inflacija u BiH

U 2025. godini se očekuje umjeren rast cijena kako u EU tako i Bosni i Hercegovini. Projicirane stope inflacije u 2025. godini uglavnom bi mogle biti posljedica postepenog slabljenja vanjskih pritisaka na cijene odnosno nešto nižih cijena energenata i prehrambenih proizvoda. Ako se pored navedenih eksternih cjenovnih determinanti uzmu u obzir cijene komunalija (režijski troškovi) bez velikih oscilacija u Bosni i Hercegovini u 2025. godini se može očekivati inflacija oko 1,9% g/g. Izrada projekcija inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu 2026-2027. godine kao i prethodnih godina zasniva se na kretanju cijena hrane (kao dominantnog odjeljka) i energenata na svjetskom tržištu te projekcija inflacije u EU kao bitnih eksternih faktora. U posmatranom periodu se očekuje umjeren rast. U analizi se misli na djelatnosti javne

¹ g /g – stopa rasta koja podrazumjeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine

uprave, zdravstva i obrazovanja. Od navedenih rizika će zavisti da li će stope rasta broja zaposlenih lica i neto plata biti brže ili sporije od pretpostavljenih u osnovnom scenariju. U periodu pisanja dokumenta posljednje raspoložive projekcije EK bile su iz maja 2024. godine (inflacija 2,1% u eurozoni uz smanjenje cijena sirove nafte od 6,3% g/g). Pretpostavljeni rast cijena će kao i u prethodnoj godini zavisiti od rizika koji bi uticali na inflaciju ukupnog nivoa cijena u Bosni i Hercegovini koji je vezan za smanjenje vanjskih pritisaka na cijene. Ovaj sporiji rast inflacije odražava nastavak smanjenja cijena sirove nafte kao i prirodnog gasa. ECB u svojim projekcijama predviđa da bi cijena sirove nafte u 2026. godini mogla biti niža za 3,8% g/g i iznosila bi 73,2 \$/barelu. Cijena prirodnog gasa u 2026. godini takođe bi mogla biti niža za 13,9% g/g. Pored toga, očekuje se da bi cijene indeksa hrane u eurozoni u posmatranoj godini mogle umjereno rasti za 2,1% u 2026. godini. Kada je u pitanju kretanje indeksa hrane na svjetskom tržištu, posljednje raspoložive projekcije Svjetske banke ukazuju da bi indeks cijena hrane mogao biti manji za 0,5% g/g u 2026. godini i zadržati isti nivo i naredne godine. Time bi inflacija u eurozoni mogla iznositi 1,9% u 2026. godini. Ako se pored navedenih eksternih faktora uzmu u obzir stabilne cijene komunalija, kao domaćih faktora, inflacija u Bosni i Hercegovini u 2026.-2027 godini se može kretati 1,7%-1,8% g/g.

Izrada alternativnih scenarija u domenu inflacije bazirana je na osnovni rizicima za projekcije koji su podijeljeni na eksterne i domaće faktore. Prema tome, cijene energenata na svjetskom tržištu, ali i domaće cijene imaju značajnu ulogu na kretanje inflacije. Prvi scenario, uzima u obzir da kretanje cijena energenata i hrane u svijetu ima silaznu putanju. Uz pretpostavku stabilizacije geopolitičkih dešavanja u periodu 2025-2027. godine uticaj eksternih faktora na cijene (kroz niže cijene sirove nafte i gasa) bi mogao biti značajno slabiji što bi dovelo do zadržavanja niskog nivoa inflacije u Bosni i Hercegovini. Pored toga, ako se uzme u obzir pretpostavka da režijski troškovi ne doprinose značajno inflaciji to bi dovelo da inflacija u Bosni i Hercegovini u posmatranom periodu ostane niska. U drugom scenariju u periodu 2025-2027. godine više cijene energenata uslijed negativnih geopolitičkih dešavanja uvećale bi cijene u odjeljku transporta kao i ulazne troškove odnosno došlo bi do prebacivanja troškova sa proizvođača na potrošače. Pri tome bi rast cijena prehrambenih proizvoda, ali i usluga mogao biti prisutan. Pored toga, rast cijena režijskih troškova (komunalija), kao domaće determinatne inflacije, mogao bi doprinijeti rastu inflacije. Na taj način ukupna inflacija bi bila nešto viša u odnosu na osnovni scenario.

SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

U ovom poglavlju će biti prikazane osnovni pokazatelji fiskalne politike na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci i projekcije koje su korištene u ovom dijelu dokumenta su podaci iz dokumenta Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Programskih ekonomskih reformi za 2025. – 2027. godinu (PER BiH 2025-2027) i Revidiranih projekcija javnih prihoda za 2025. godinu i period 2026-2028. godina Federalnog ministarstva finansija.

Uprkos brojnim ekonomskim izazovima u svijetu, Federacija BiH održala je stabilnost sistema naplate javnih prihoda, čime je omogućen fiskalni prostor za nastavak provedbe mjera podrške privredi i domaćinstvima. Inflatorna kretanja dijelom su uticala na nivo ostvarenog rasta, ali uzimajući obzir da je stopa zabilježenog rasta javnih prihoda znatno iznad zabilježenog nivoa inflacije u 2024. godini, u Federaciji BiH i dalje je prisutan stabilan kontinuirani realni rast naplate javnih prihoda, najvećim dijelom generisan povećanjem finalne potrošnje i pozitivnim kretanjima u okviru tržišta rada (rastom broja zaposlenih i rastom plata uslijed prilagođavanja odnosu ponude i potražnje kvalifikovane radne snage).

Fiskalna politika će u narednom srednjoročnom periodu od 2025-2027. godine biti umjereno restriktivna i stabilizirajuća, što će u krajnjem ishodu imati projektovani suficit od oko 0,7% BDP-a u 2027. godini. Ovakva fiskalna politika značajno će doprinijeti i očuvanju makroekonomske stabilnosti zemlje, usporavanju inflacije i smanjenju spoljnotrgovinskog deficita. Ovako oprezno fiskalno planiranje i strateško vođenje politike približno uravnoteženog budžeta, kao rezultat politika svih nivoa vlasti, ima dodatni značaj u vremenu velikih globalnih neizvjesnosti. Na ovaj način obezbjeđuje se dovoljno fiskalnog prostora za eventualne budžetske intervencije u slučaju materijalizacije nekih od tinjajućih spoljnih rizika.

Tekuće politike u oblasti indirektnog oporezivanja obuhvataju:

- a) Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, broj: 9/2005, 35/2005, 100/2008, 33/2017, 46/2023, 80/2023 i 20/25) regulisane su obaveze i sistem plaćanja PDV-a.
- b) Zakonom o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/2009, 49/2014, 60/2014, 91/2017 i 50/2022) regulisana je politika akciza.
- c) Zakonom o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 58/15) su uređeni osnovni elementi carinske politike, te opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja Bosne i Hercegovine.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane OMA u aprilu 2025. godine. Dalje, izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, po godinama, zasnovana i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Pojedinačna alokacija prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine/gradove za 2025. godinu i za srednjoročni period 2026. – 2028. godina izvršena je u skladu sa koeficijentima iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2025. godinu. („Službene novine FBiH“, broj: 75/24).

U prvom kvartalu 2025. naplata prihoda od indirektnih poreza je snažno oscilirala. U prva dva mjeseca 2025., i pored rasta bruto naplate, neto naplata je bila manja u odnosu na isti period 2024. Razlog za lošiji start početkom godine su bile visoke isplate povrata PDV-a. Međutim, snažnim rastom naplate indirektnih poreza u martu zaustavljeni su negativni trendovi iz prva dva mjeseca 2025. godine. Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2025-2028 je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Izmjene Zakona o

PDV-u kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu u aprilu 2025., ali će se primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-a, kojima će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a. Iz tog razloga, u vrijeme izrade projekcija, nije moguće procijeniti statičke efekte na naplatu indirektnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2025. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja (osnovni scenario).

Tabela br. 3 - Udio prihoda od indirektnih poreza na JR UIO u BDP-u i ukupnoj potrošnji (C)

(u %)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Indirektni porezi/BDP	17,8	17,0	17,5	17,3	17,5	17,3	17,8	17,9	16,7	17,2	17,2	16,6	17,6
Indirektni porezi / C	17,6	17,1	17,5	17,9	18,6	18,8	19,7	19,9	18,4	20,2	19,9	19,3	20,7

Izvor: Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA) – Bilten br. 239/240, Maj/juni 2025. godine

Projekcije prihoda za period 2025-2028 dostupne su u Tabeli 4. Kako bi se osigurala uporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima UIO o naplati po vrstama prihoda. U Tabeli 5. su prikazane projekcije prihoda u % BDP-a.

Tabela br. 4 – Osnovni scenario projekcija indirektnih poreza (2025-2028)

Vrsta prihoda (neto)	U mil KM				
	Izvršenje	Projekcija			
	2024	2025	2026	2027	2028
PDV	6.227,1	6.552,0	6.842,0	7.174,9	7.475,9
Akciza	1.851,7	1.929,9	2.011,2	2.098,0	2.193,7
Carine	580,1	649,9	677,2	712,4	750,8
Putarina	732,3	739,5	761,6	785,3	811,2
Ostalo	57,4	49,4	49,4	49,4	49,4
UKUPNO	9.448,6	9.920,6	10.341,3	10.819,9	11.280,0
Namjenska putarina	-457,4	-462,2	-476,0	-490,8	-507,0
SREDSTVA ZA RASPODJELU	8.991,2	9.458,5	9.865,3	10.329,1	10.773,0

Izvor: OMA bilten broj 239/240 maj/juni 2025)

Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2026., 2027. i 2028. godinu iznose 4,2%, 4,6% i 4,3% respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2025. godinu.

Prihodi od PDV-a predstavljaju najveći generator godišnjeg apsolutnog rasta ukupnih prihoda od indirektnih poreza u periodu 2025-2027. Prihodi od PDV-a u navedenom periodu projektirani su u skladu sa dugoročnim trendovima naplate, istorijskom sezonskom shemom te projekcijama relevantnih makroekonomskih pokazatelja.

Pozitivni kvartalni rast prihoda od indirektnih poreza u kontinuitetu traje od 2021., kada je nastupio oporavak nakon pada prihoda prouzrokovanog pandemijom koronavirusa. Međutim, rat u Ukrajini i energetska kriza su doveli do smanjenja stopa rasta. Iako je porast cijena hrane, sirovina i ostalih roba rezultirao povećanom naplatom prihoda od ad valorem poreza (PDV, carine), pad potrošnje energenata je doveo do pada prihoda od akciza i putarine, što je značajno umanjilo rast ukupne naplate indirektnih

poreza. Iako su cijene na svjetskom tržištu energenata i ostalih robnih berzi vremenom stabilizirale u 2023. je izgubljen značajan iznos prihoda od akciza na duhanske prerađevine nakon prelaska na novi režim plaćanja u prvim mjesecima 2023.

Tabela br. 5 – Osnovni scenario projekcija prihoda od indirektnih poreza u % BDP-a, april 2025. g.

Vrsta prihoda (neto)	u % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
	2024	2025	2026	2027	2028
PDV	11,6%	11,6%	11,5%	11,5%	11,4%
Akcize	3,5%	3,4%	3,4%	3,4%	3,3%
Carine	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Putarina	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,2%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	17,6%	17,5%	17,4%	17,4%	17,2%
Namjenska putarina	-0,9%	-0,8%	-0,8%	-0,8%	-0,8%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	16,8%	16,7%	16,6%	16,6%	16,4%

Izvor: OMA Bilten broj 239/240, maj/juni 2025. godine

Imajući u vidu ogromne nepoznanice u trenutku izrade projekcija o daljem odvijanju situacije na međunarodnom planu vezano za ratna dešavanja u svijetu, te korištene pretpostavke (DEP, makroekonomske projekcije), ističemo da postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza. S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu, ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2025-2028 je podložno sljedećim rizicima:

- (1) svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i
- (2) rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Makroekonomski rizici

Projekcije prihoda od indirektnih poreza su usko vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svi rizici koje DEP pominje u svojim projekcijama po automatizmu predstavljaju i rizike za projekcije prihoda od indirektnih poreza, pošto svako odstupanje realizacije DEP-ovih parametara od njihovih projektiranih vrijednosti neizbježno dovodi i do odstupanja realiziranih od projektiranih prihoda od indirektnih poreza.

Povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta

Izmjene Zakona o PDV-u kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu 12.04.2025., ali će se primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-a, kojima će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a. Iz tog razloga nije moguće procijeniti statičke efekte na naplatu indirektnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a. Međutim, dinamička analiza za naredne godine trebala bi uzeti u obzir procjene kretanja makroekonomskih pokazatelja, te cjenovnu elastičnost potražnje za stanovima. Kao mogući rizik elastične potražnje za stanovima jeste neutralizacija pozitivnih efekata povrata PDV-a za fizičke osobe. S obzirom da se radi o značajnom iznosu olakšice rast potražnje za stanovima izazvane pravom na povrat PDV-a može imati za posljedicu rast cijena stanova, što može odvratiti potencijale kupce od kupovine stanova (odlaganjem ili odustajanjem od kupovine), kao i ostale kupce koji ne bi imali pravo na povrat PDV-a. To bi, u konačnici, moglo anulirati olakšicu koja se odobrava kupcima stanova, čime bi se izgubio osnovni cilj izmjene Zakona o PDV-u.

Ukidanje carina na uvoz roba porijeklom iz SAD

Prijedlog ukidanja carina na uvoz roba porijeklom iz SAD u BiH podrazumijeva privremeno ukidanje carina do potpisivanja sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i SAD. Prema statičkoj

procjeni, koja je zasnovana na podacima UIO o naplaćenim uvoznim dažbinama prema porijeklu robe u 2024., gubici prihoda od indirektnih poreza bi iznosili 17,2 mil KM, u čijoj strukturi se 14,7 mil KM odnosi na prihode od carina, a ostatak na pripadajući PDV-e. Dinamička procjena gubitka prihoda uzima u obzir sve pretpostavke koje su korištene prilikom izrade projekcija prihoda od carina i prihoda od PDV-a u periodu 2025-2028. U navedenom periodu ukupni gubici prihoda od indirektnih poreza (carine i PDV-e) bi se kretali od 19,1 mil KM u 2025. do 22 mil KM u 2028., što predstavlja 2,5% prihoda od carina, 0,2% ukupnih prihoda od indirektnih poreza, odnosno 0,03% BDP.

Potencijalni rizici u vezi oslobađanja plaćanja putarine

Rješenja Vijeća za državnu pomoć BiH u vezi oslobađanja putarine za rudnike i termoelektrane nose određene rizike po naplatu indirektnih poreza. Imajući u vidu rješenja Vijeća projekcije prihoda od putarine za period 2025-2028 podrazumijevaju naplatu putarine za sve obveznike, osim za željeznice. Drugačiji ishod eventualnih pravnih postupaka korisnika porezne olakšice podrazumijevao bi manju naplatu putarine u odnosu na projekcije, odnosno, obavezu povrata prethodno plaćene putarine obveznicima. S druge strane, povrat olakšice bi imao pozitivan efekat na naplatu prihoda od putarine. Imajući u vidu nepoznanice u vezi dinamike naplate povrata i trajanja eventualnih pravnih postupaka s tim u vezi, povrat olakšice nije uključen kao jednokratni dodatni prihod u projekcije prihoda za period 2025-2028.

Ostali rizici iz sfere indirektnih poreza

U rizike koji mogu ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda od indirektnih poreza u sferi politike i administriranja indirektnim porezima možemo ubrojati sljedeće:

- Slabljenje borbe protiv crnog tržišta duhanskih prerađevina nakon okončanja harmonizacije poreznog opterećenja cigareta u BiH sa standardima EU;
- Slabljenje borbe protiv PDV prevara, pogotovo u sferi povrata, koji, u situaciji pada zaposlenosti i nelikvidnosti obveznika postaju atraktivni za prevare;
- Predlaganje izmjena politike indirektnog oporezivanja kao što su: diferencirane stope PDV-a, privremeno ukidanje akciza na derivate, zahtjevi za oslobađanjem ili isplatu povrata za promet u zemlji i sl.

Pojedinačne projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinjenog računa za korisnike u Federaciji BiH za 2025. godinu i period 2026-2028. godine (Tabela br. 6) iskazane su prema metodologiji propisanoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Tabela broj 6: Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinjenog računa (u KM)

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2025	2026	2027	2028
1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinjenog računa	257.639.099	278.951.183	298.827.249	316.217.425
1.1. Kantonalni budžet	216.420.821	234.628.470	251.018.873	50.590.572
1.2. Općinski/gradski budžeti	41.218.821	44.628.470	47.808.376	50.590.572
1.2.1. Čapljina	4.450.014	4.818.123	5.161.428	5.461.796
1.2.2. Čitluk	2.974.168	3.220.193	3.449.641	3.650.392
1.2.3. Grad Mostar	20.223.593	21.896.502	23.456.690	24.821.746
1.2.4. Jablanica	1.876.648	2.031.885	2.176.663	2.303.333
1.2.5. Konjic	4.959.444	5.369.692	5.752.298	6.087.052
1.2.6. Neum	839.060	908.468	973.198	1.029.834
1.2.7. Prozor-Rama	2.603.333	2.818.683	3.019.522	3.195.242
1.2.8. Ravno	685.482	742.186	795.068	841.337
1.2.9. Stolac	2.607.079	2.822.739	3.023.867	3.199.840

Izvor: Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028, Sarajevo maj 2025. godine

Iz prethodno prikazane tabele je vidljivo da je Grad Konjic prema iznosima za raspodjelu sredstava sa Jedinstvenog računa po iznosu drugi u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, dok najveći iznos pripada Gradu Mostaru. Taj podatak je značajan pokazatelj za stanovnike Konjica u smislu da isti prednjači u potrošnji, životnom standardu stanovništva i razvijenosti same privrede unutar samog kantona. Gradu Konjic ostaje obaveza da učini sve na poboljšanju fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti.

BUDŽET GRADA KONJICA

Uvodni dio

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Grad Konjic je pristupio popunjavanju Instrukcije br. 1 koja je dostavljena od strane Ministarstva finansija HNK, a koja je popunjena i dostavljena istom do 15.04.2025. godine.

Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/2004, 34/2007, 49/2009 i 91/2017) se obezbjeđuje prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksi, kao i saradnja između Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje BiH (UINO), države, entiteta i Distrikta u pogledu doznačavanja i raspodjele prikupljenih prihoda.

Pravilnik o prikupljanju, sravnjenju, raspodjeli prihoda i izvještavju o prihodima za koje je odgovorna uprava za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", br. 18/2023) je propisano da UINO prikupljene prihode dnevno raspoređuje i doznačava na račune koje su otvorili korisnici prihoda, i to institucijama BiH u fiksnom iznosu i Brčko Distriktu BiH u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda. Preostali iznos od prikupljenog prihoda, za entitete, doznačava se entitetima prema privremenim koeficijentima raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za koji je odgovorna UIO, za koje koeficijente odluku donosi Upravni odbor UIO.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik FBiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94,15 i 17/22) propisan je način raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine prema nižim nivoima. Pojedinačno učešće jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda koji pripadaju Federaciji BiH vrši se na osnovu formule koja se zasniva na sljedećim omjerima:

- 68% na osnovu broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave;
- 5% na osnovu površine jedinice lokalne samouprave;
- 20% na osnovu broja učenika u osnovnom obrazovanju;
- 7% na osnovu nivoa razvijenosti općina, definisanog kroz indeks razvijenosti.

Indeks razvijenosti općina predstavlja odnos prihoda od poreza na promet i poreza na dohodak sa prosječnim federalnim prihodom od tih poreza po stanovniku. Koeficijenti u formuli se primjenjuju na broj stanovnika:

- ✓ Općine sa manje od 20% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,8.
- ✓ Općine sa manje od 40% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,5.
- ✓ Općine sa manje od 60% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,4.
- ✓ Općine sa manje od 80% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,2.

Prihodi po osnovu poreza na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima dijeli se na kantone i općine kantona. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu se raspodjela vrši na način da 60,99 % pripada kantonu, dok 39,01% pripada općinama.

Zakon o porezima Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 2/2009 i 3/2009 - ispr.) je propisao da porezi koji se plaćaju u skladu sa istim

pripadaju Kantonu i lokalnim samoupravama u njegovom sastavu, a podrazumijevaju poreza na imovinu i porez na naslijeđe i poklon.

U porezne prihode se ubrajaju prihodi po osnovu poreza koji se uplaćuju u budžet Grada Konjica po osnovu zakonskih propisa na svim nivoima vlasti. Obzirom da je na nivou Bosne i Hercegovine najveći iznos prihoda budžeta za sve nivoe vlasti od indirektnih poreza, tako se i u budžetu Grada Konjica u dijelu poreznih prihoda na prihode od indirektnih poreza odnosi 52,12% za 2024. godinu. Također, značajan udio u poreznim prihodima predstavljaju prihodi od poreza na dohodak kao i prihodi od imovine. Na povećanje prihoda od poreza na dohodak uticalo je povećanje prosječne plaće, a čiji je rast u velikoj mjeri bio vezan za usklađivanje sa inflacijom.

Prateći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada (očekivani porast broja zaposlenih i očekivani rast prosječne plate) baziranih na stabilizaciji inflacije i njenom značajnom smanjenju u periodu 2026. – 2028. godine, izvršeno je planiranje poreznih prihoda za period navedeni period godina pri čemu je predviđen blagi porast istih, uzimajući u obzir neizvjesnost u dijelu koji se odnosi na dešavanja na međunarodnom tržištu, a koja se reflektuju na tržište Bosne i Hercegovine.

Prihodi i primici u budžetu Grada Konjica

Grad Konjic je za period 2026-2028. godine predvidio prihode i primitke na način da su projekcije prihoda za isti prikazane sa blagim porastom, iz razloga neizvjesnosti u pogledu kretanja inflacije i dešavanja na međunarodnom, a samim tim i domaćem tržištu i mjerama koje će biti poduzete sa ciljem kontrole odnosno zaustavljanja iste na adekvatnom nivou.

Tabela br. 7: Sumarni pregled prihoda i primitaka

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
	I PRIHODI	25.239.361	26.420.400	27.970.000	28.220.000	28.470.000
710000	POREZNI PRIHODI	9.412.770	9.445.500	9.970.500	10.130.500	10.280.500
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.943.253	8.031.900	9.192.500	9.222.500	9.282.500
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	7.883.338	8.941.000	8.805.000	8.865.000	8.905.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	0	0	0
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	II PRIMICI	0	230.000	230.000	230.000	230.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	1.348.545	5.400.000	0	0	0
	UKUPNO (I+II+III)	26.587.906	32.050.400	28.200.000	28.450.000	28.700.000

Iz prethodne tabele je vidljivo da je u 2024. godini izvršenje u pogledu prihoda koji pripadaju Gradu Konjicu bilo najveće u dijelu Poreznih prihoda koji čine 37,29%. U planu za 2025. godinu predviđeno je značajnije povećanje tekućih transfera koji se odnose za projekte kao i dijelu koji se odnosi na transfere putem JU Centar za socijalni rad u Konjicu kao budžetskog korisnika. Također, pri planiranju prihodovne strane budžeta uzeta je u obzir i procjena priliva novčanih sredstava u 2025. godini od donacija, transfera i pomoći u svrhu saniranja šteta i ublažavanja posljedica prirodne nesreće koja je pogodila područje grada Konjica početkom oktobra 2024. godine.

Tabela broj 8. je prikaz izvršenja budžeta za 2024. godinu u dijelu poreznih prihoda po vrstama sa planom budžeta za 2025. godinu, te projekcijama za period 2026-2028. godine.

Tabela br. 8. - Sumarni pregled poreznih prihoda

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
710000	POREZNI PRIHODI	9.412.770	9.445.500	9.970.500	10.130.500	10.280.500
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	601	1.500	1.500	1.500	1.500
713000	Porez na platu i radnu snagu (zaostale uplate)	4.061	5.500	5.500	5.500	5.500
714100	Porez na imovinu	1.294.655	1.300.000	1.300.000	1.320.000	1.350.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale uplate)	751	1.500	1.500	1.500	1.500
716000	Porez na dohodak	3.206.341	3.200.000	3.350.000	3.400.000	3.420.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	4.906.348	4.935.000	5.310.000	5.400.000	5.500.000
719000	Ostali porezi	13	2.000	2.000	2.000	2.000

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2026. – 2028. godine Grad Konjic je napravio projekcije u pogledu neporeznih prihoda, a koje su prikazane analitički u Tabeli broj 9.:

Tabela br. 9. - Sumarni pregled neporeznih prihoda

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.943.253	8.031.900	9.192.500	9.222.500	9.282.500
721000	Prihodi od poduzet.aktivnosti, imovine i poz. kurs.razlika	0	0	0	0	0
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih insti.	326.817	710.000	610.000	610.000	610.000
721200	Ostali prihodi od imovine	13.895	15.000	20.000	20.000	20.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
721600	Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
722100	Administrativne takse/pristojbe	223.723	210.000	210.000	210.000	210.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0	0	0	0
722300	Komunalne takse/pristojbe	677.505	490.000	490.000	490.000	490.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	5.252.458	5.682.200	6.887.500	6.887.500	6.917.500
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	493.858	465.500	475.000	485.000	495.000
722510	Naknada za predmetra i katastra	49.637	70.000	70.000	70.000	70.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	197.911	175.000	175.000	175.000	175.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0	0	0	0
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	246.310	220.500	230.000	240.000	250.000
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	20711	30.000	45.000	45.000	45.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	931.206	424.200	450.000	470.000	490.000
723000	Novčane kazne	3.080	5.000	5.000	5.000	5.000

Od navedenih prihoda u Tabeli broj 9, najveći predviđeni iznosi prihoda se odnose na prihod od ostalih budžetskih naknada – Ekonomski kod 722400 koji čine oko 20,81% ukupnih prihoda budžeta, odnosno oko 66,12% neporeznih prihoda, a unutar ovog ekonomskog koda najveći udio ima prihod po osnovu Naknade za korištenje hidroakumulacionog objekta izgrađenog na potopljenom području. Analitički prikaz ekonomskog koda 722400 je vidljiv u Tabeli broj 10.

Tabela br. 10.: Analitički prikaz ekonomskog koda 722400

<i>Konto</i>	<i>Opis</i>	<i>IZVRŠENJE 2024</i>
722431	Naknada za dodijeljeno zemljište	29.665
722432	Naknade za osiguranje od požara	27.064
722433	Naknada za uređenje građevinskog zemljišta	86.155
722435	Naknada po osnovu prirodnih pogodnosti-Renta	378.038
722436	Naknade po osnovu tehničkog pregleda građevina	11.224
722442	Naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa	56.148
722443	Naknade za korištenje hidroakumulacionog objekta izgrađenog na potopljenom području	4.328.740
722449	Ostale općinske naknade	213.522
722461	Naknada za zauzimanje javnih površina	65.044
722463	Naknada za zakup jav.površ.od kafea,restorana,kioska i pijaca	56.857
	Ukupno:	5.252.458

Finansiranje od viših nivoa, međunarodnih organizacija i ostalih subjekata u 2024. godini i u naredne tri godine prikazani su u tabeli prihoda i primitaka na poziciji 730000 – Tekuće potpore i grantovi, dok su predviđeni Kapitalni primici za navedeni period shodno očekivanjima prodaje stalnih sredstava u vlasništvu Grada Konjica.

Tabela br. 11. - Sumarni pregled tekućih transfera i kapitalnih primitaka

<i>Ekonom. kod.</i>	<i>Opis</i>	<i>IZVRŠENJE</i>	<i>PLAN</i>	<i>PROJEKCIJA</i>		
		2024	2025	2026	2027	2028
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	7.883.338	8.941.000	8.805.000	8.865.000	8.905.000
731100	Primljeni tek.transferi od ino. Vlada i međunar.organizacija	0	100.000	100.000	100.000	100.000
732100	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	7.883.338	8.836.000	8.700.000	8.760.000	8.800.000
733100	Donacije	0	5.000	5.000	5.000	5.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZA OSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	PRIMICI	0	230.000	230.000	230.000	230.000
811000	Kapitalni primici	0	230.000	230.000	230.000	230.000

Rashodi i izdaci u budžetu Grada Konjica

Rashodi i izdaci Grada Konjic za trogodišnji period planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namijenjeni za ciljeve i projekte svih budžetskih korisnika.

Izvršenje rashodovne strane u 2024. godini je bilo u iznosu 25.189.391,00 KM.

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2026. – 2028. godine Grad Konjic je napravio projekcije u pogledu rashoda i izdataka, a koje su prikazane u Tabeli broj 12.:

Tabela br. 12 - Pregled rashoda i izdataka

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
	RASHODI	25.189.391	32.050.400	28.200.000	28.450.000	28.700.000
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	4.536.785	4.935.500	4.935.500	4.935.500	4.935.500
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	395.126	429.196	429.196	429.196	429.196
613000	Izdaci za materijal i usluge	3.311.640	4.111.600	3.920.304	3.940.304	3.970.304
614000	Tekući transferi	7.079.149	9.861.239	8.635.000	8.730.000	8.775.000
615000	Kapitalni transferi	1.829.871	780.000	800.000	820.000	850.000
616000	Izdaci za kamate	294.950	290.000	290.000	290.000	290.000
821000	Nabavka stalnih sredstava	7.269.706	10.952.865	8.500.000	8.615.000	8.760.000
822000	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	0	0	0	0	0
823000	Otplata duga	472.164	490.000	490.000	490.000	490.000
600000	Tekuća rezerva	0	200.000	200.000	200.000	200.000

Najveći planirani iznos rashoda se odnosi na izdatke za nabavku stalnih sredstava (ulaganje u infrastrukturu, građevine, objekte i opremu) u okviru kojih su planirana značajna izdvajanja u svrhu sanacije šteta i ublažavanja posljedica prirodne nesreće koja je pogodila područje grada Konjica početkom oktobra 2024. godine, a izdvajanja u okviru tekućih transfera su također planirana shodno nastaloj situaciji koju je prouzrokovala prirodna nesreća.

U Tabeli broj 13 prikazane su projekcije vezane za tekuće transfere po ekonomskim kodovima.

Tabela br. 13 - Analitički pregled tekućih transfera

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	7.079.149	9.861.239	8.635.000	8.730.000	8.775.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	2.039.202	2.577.240	2.450.000	2.470.000	2.480.000
614200	Grantovi pojedincima	2.212.166	4.183.000	3.100.000	3.150.000	3.160.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	1.327.929	1.389.899	1.350.000	1.360.000	1.370.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.185.410	1.306.100	1.300.000	1.310.000	1.320.000
614700	Tekući transferi u inostranstvo/inozemstvo	243.696	250.000	250.000	250.000	250.000
614800	Ostali grantovi	70.746	155.000	185.000	190.000	195.000

Ekonomski kod 614000 – Tekući transferi i drugi tekući rashodi se uglavnom finansiraju iz budžeta Grada Konjica, a odnose se na sljedeće: transfere za sport, transfere za kulturne manifestacije i udruženja, transfere usmjerene za unapređenje kvaliteta života građana, izdatke za RVI, porodice šehida i poginulih boraca, isplate stipendija i nagrada, namjenske isplate Centra za socijalni rad na ime stalnih socijalnih pomoći prema korisnicima i namjenske doznake iz budžeta za jednokratne pomoći korisnicima, transfere za nevladine organizacije dodijeljene putem javnog poziva, transfere za parlamentarne subjekte, transfere za materijalne troškove škola, transfere za aktivnu politiku zapošljavanja, mlade i energetske efikasnost, okoliš, podsticaje poljoprivrednoj proizvodnji, tekuće transfere međunarodnim organizacijama, povrate pogrešno ili više uplaćenih sredstava, kao i izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju.

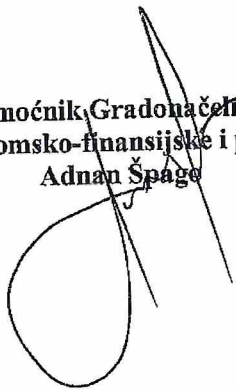
Za tekuće transfere za period 2026 - 2028. godine je predviđeno da će imati blagi porast za svaku narednu godinu.

Ekonomski kod 615000 - Kapitalni transferi je planiran u skladu sa kontnim planom koji je obavezujući za budžet i budžetske korisnike, te su na istom planirani kapitalni transferi pravnim licima, ustanovama, udruženjima, domaćim i međunarodnim organizacijama i dr. u svrhu nabavke i ulaganja u stalna sredstva, a koja će biti finansirana iz budžeta Grada Konjica.

Na ekonomskom kodu 820000 prikazani su izdaci za nabavku stalnih sredstava i otplate dugova. Izdaci za nabavku stalnih sredstava odnose se na ulaganja u građevine, putnu infrastrukturu i opremu.

Otplate dugova kao izdaci učestvuju u budžetu Grada Konjica za 2025. godinu u iznosu od 490.000,00 KM. Za period 2026.-2028. godine projektovani iznos otplate duga je na istom nivou kao i za 2025. godinu, uz napomenu da se zbog promjene EURIBOR-a i kretanja kamatnih stopa na međunarodnom nivou ne može tačno predvidjeti iznos rate i kamate na dospjele otplate kredita Evropske investicione banke.

Pomoćnik Gradonačelnika
Služba za ekonomsko-finansijske i pravne poslove
Adnan Špago

NAZIV OPĆINE: Grad Konjic
TABELA BR.1. PRIHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
1	2	3	4	5	6	7
	I PRIHODI	25.239.361	26.420.400	27.970.000	28.220.000	28.470.000
710000	POREZNI PRIHODI	9.412.770	9.445.500	9.970.500	10.130.500	10.280.500
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	601	1.500	1.500	1.500	1.500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	4.061	5.500	5.500	5.500	5.500
714100	Porez na imovinu	1.294.655	1.300.000	1.300.000	1.320.000	1.350.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	751	1.500	1.500	1.500	1.500
716000	Porez na dohodak	3.206.341	3.200.000	3.350.000	3.400.000	3.420.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	4.906.348	4.935.000	5.310.000	5.400.000	5.500.000
719000	Ostali porezi	13	2.000	2.000	2.000	2.000
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.943.253	8.031.900	9.192.500	9.222.500	9.282.500
721000	Prihodi od poduzetaktivnosti, imovine i poz. kur.razlika					
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finan-ih javnih instit.	326.817	710.000	610.000	610.000	610.000
721200	Ostali prihodi od imovine	13.895	15.000	20.000	20.000	20.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0			
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0			
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0			
721600	Prihodi od privatizacije	0	0			
722100	Administrativne takse/pristojbe	223.723	210.000	210.000	210.000	210.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0			
722300	Komunalne takse/pristojbe	677.505	490.000	490.000	490.000	490.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	5.252.458	5.682.200	6.887.500	6.887.500	6.917.500
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	493.858	465.500	475.000	485.000	495.000
722510	Naknada za predmetra i katastra	49.637	70.000	70.000	70.000	70.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	197.911	175.000	175.000	175.000	175.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0			
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	246.310	220.500	230.000	240.000	250.000
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	20.711	30.000	45.000	45.000	45.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	931.206	424.200	450.000	470.000	490.000
723000	Novčane kazne	3.080	5.000	5.000	5.000	5.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	7.883.338	8.941.000	8.805.000	8.865.000	8.905.000
731100	Primljeni tek.transferi od ino. Vlada i međunar.organizacija	0	100.000	100.000	100.000	100.000
732100	Primljeni tek. transferi od ostalih nivoa vlasti	7.883.338	8.836.000	8.700.000	8.760.000	8.800.000
733100	Donacije	0	5.000	5.000	5.000	5.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	0	0	0
741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	0				
742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0				
742200	Kapitalni transferi iz nevladinih organizacija	0				
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	II PRIMICI	0	230.000	230.000	230.000	230.000
811000	Kapitalni primici	0	230.000	230.000	230.000	230.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	1.348.545	5.400.000			
	UKUPNO (I+II+III)	26.587.906	32.050.400	28.200.000	28.450.000	28.700.000

TABELA BR.2. RASHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2024	2025	2026	2027	2028
1	2	3	4	5	6	7
	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X+XI)	25.189.391	32.050.400	28.200.000	28.450.000	28.700.000
	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	4.536.785	4.935.500	4.935.500	4.935.500	4.935.500
611000						
611100	Bruto plate i naknade plata	3.727.190	4.036.500	4.036.500	4.036.500	4.036.500
611200	Naknade troškova zaposlenih	809.595	899.000	899.000	899.000	899.000
	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	395.126	429.196	429.196	429.196	429.196
612000						
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	3.311.640	4.111.600	3.920.304	3.940.304	3.970.304
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	7.079.149	9.861.239	8.635.000	8.730.000	8.775.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	2.039.202	2.577.240	2.450.000	2.470.000	2.480.000
614200	Grantovi pojedincima	2.212.166	4.183.000	3.100.000	3.150.000	3.160.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	1.327.929	1.389.899	1.350.000	1.360.000	1.370.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.185.410	1.306.100	1.300.000	1.310.000	1.320.000
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	243.696	250.000	250.000	250.000	250.000
614800	Ostali grantovi	70.746	155.000	185.000	190.000	195.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	1.829.871	780.000	800.000	820.000	850.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE	294.950	290.000	290.000	290.000	290.000
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	7.269.706	10.952.865	8.500.000	8.615.000	8.760.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	472.164	490.000	490.000	490.000	490.000
600000	X TEKUĆA REZERVA	0	200.000	200.000	200.000	200.000
	XI OSTALO					

TABELA BR.3. PLATE, DOPRINOSI I BROJ ZAPOSLENIH

OPIS	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
	2024	2025	2026	2027	2028
1	2	3	4	5	6
Općine HNK/Ž	4.122.316	4.465.696	4.465.696	4.465.696	4.465.696
Ukupne bruto plate i doprinosi	115	125	125	125	125
Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru	35.846	35.726	35.726	35.726	35.726
Prosječna mjesečna plata					